

Zbirka odločb sodne prakse

SODBA SODIŠČA (drugi senat)

z dne 4. oktobra 2012*

„Socialna varnost — Določitev zakonodaje, ki se uporablja — Uredba Sveta (EGS) št. 1408/71 — Člen 14(2)(b) — Oseba, ki je običajno zaposlena na ozemlju dveh ali več držav članic — Zaporedne pogodbe o zaposlitvi — Delodajalec, ki ima sedež v državi članici, v kateri ima delavec običajno prebivališče — Zaposlitev izključno v drugih državah članicah“

V zadevi C-115/11,

katere predmet je predlog za sprejetje predhodne odločbe na podlagi člena 267 PDEU, ki ga je vložilo Sąd Apelacyjny – Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Warszawie (Poljska) z odločbo z dne 15. decembra 2010, ki je prispela na Sodišče 2. marca 2011, v postopku

Format Urządzenia i Montaż Przemysłowe sp. z o.o.

proti

Zakład Ubezpieczeń Społecznych,

SODIŠČE (drugi senat),

v sestavi J.N. Cunha Rodrigues, predsednik senata, A. Rosas, A. Ó Caoimh (poročevalec), A. Arabadžiev in C.G. Fernlund, sodniki,

generalni pravobranilec: J. Mazák,

sodna tajnica: R. Šereš, administratorica,

na podlagi pisnega postopka in obravnave z dne 29. februarja 2012,

ob upoštevanju stališč, ki so jih predložili:

- za Format Urządzenia i Montaż Przemysłowe sp. z o.o. W. Barański, odvetnik,
- za Zakład Ubezpieczeń Społecznych J. Czarnowski in M. Drewnowski, radcowie prawni,
- za W. Kita W. Barański, odvetnik,
- za poljsko vlado M. Szpunar, skupaj z A. Siwek-Ślusarek in J. Fałdyga, zastopniki,
- za belgijsko vlado M. Jacobs in L. Van den Broeck, zastopnici,
- za nemško vlado T. Henze, J. Möller in A. Wiedmann, zastopniki,

* Jezik postopka: poljščina.

— za Evropsko komisijo V. Kreuzschatz in M. Owsiany-Hornung, zastopnika,

po predstavitvi sklepnih predlogov generalnega pravobranilca na obravnavi 3. maja 2012

izreka naslednjo

Sodbo

- 1 Predlog za sprejetje predhodne odločbe se nanaša na razlago člena 14(2)(b) Uredbe Sveta (EGS) št. 1408/71 z dne 14. junija 1971 o uporabi sistemov socialne varnosti za zaposlene osebe in njihove družinske člane, ki se gibljejo v Skupnosti, v različici, ki je bila spremenjena in posodobljena z Uredbo Sveta (ES) št. 118/97 z dne 2. decembra 1996 (UL, posebna izdaja v slovenščini, poglavje 5, zvezek 3, str. 3), kakor je bila spremenjena z Uredbo (ES) št. 1992/2006 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 18. decembra 2006 (UL L 392, str. 1, v nadaljevanju: Uredba št. 1408/71).
- 2 Ta predlog je bil vložen v okviru spora med družbo Format Urządzenia i Montażu Przemysłowe Sp. z o.o. (v nadaljevanju: Format) in delavcem W. Kito na eni strani ter Zakład Ubezpieczeń Społecznych (zavod za socialno varnost, v nadaljevanju: ZUS) na drugi strani glede določitve zakonodaje, ki se uporablja za W. Kito v skladu s to uredbo.

Pravni okvir

- 3 V skladu s šesto uvodno izjavo Uredbe št. 1408/71 morajo določbe za uskladitev delavcem, ki se gibljejo v Evropski skupnosti, in njihovim vzdrževanim in preživelim družinskim članom zagotoviti ohranitev pravic in ugodnosti, ki so jih že pridobili ali jih pridobivajo.
- 4 Ta cilj je v skladu s sedmo uvodno izjavo te uredbe treba doseči zlasti s seštevanjem vseh dob, upoštevanih po različnih nacionalnih zakonodajah za pridobitev in ohranitev pravice do dajatev iz socialne varnosti.
- 5 Iz osme uvodne izjave te uredbe izhaja, da je namen njenih določb ta, da za zadevne osebe načeloma velja sistem socialne varnosti le ene države članice, zato da se preprečijo prekrivanje nacionalnih zakonodaj in zapleti, ki lahko iz tega izhajajo.
- 6 Člen 1(h) Uredbe št. 1408/71 določa, da v tej uredbi „stalno prebivališče“ pomeni običajno prebivališče.
- 7 Pod naslovom II te uredbe, „Določitev zakonodaje, ki se uporablja“, člen 13 z naslovom „Splošna pravila“ določa:

„1. Ob upoštevanju členov 14c in 14f se za osebe, za katere velja ta uredba, uporablja zakonodaja samo ene države članice. Zakonodaja, ki se uporabi, se določi v skladu z določbami tega naslova.

2. V skladu s členi 14 do 17:

- (a) za osebo, zaposleno na ozemlju ene države članice, velja zakonodaja te države članice, tudi če stalno prebiva na ozemlju druge države članice ali če je registrirani sedež ali poslovna enota podjetja ali posameznika, ki osebo zaposluje, na ozemlju druge države članice;

[...]

(f) za osebo, za katero se zakonodaja države članice preneha uporabljati, ne da bi se začela zanjo uporabljati zakonodaja druge države članice v skladu z enim od pravil, določenih v prejšnjih pododstavkih ali v skladu z eno od izjem ali posebnih določb, določenih v členih 14 do 17, velja zakonodaja države članice, na ozemlju katere ima stalno prebivališče, samo v skladu z določbami te zakonodaje.“

8 Pod istim naslovom člen 14 Uredbe št. 1408/71 z naslovom „Posebna pravila za zaposlene osebe, ki niso mornarji in opravljajo plačano zaposlitev“ določa:

„Člen 13(2)(a) se uporablja v skladu z naslednjimi izjemami in posebnostmi:

1. (a) za osebo, zaposleno na ozemlju države članice v podjetju, kateremu običajno pripada, in ki jo to podjetje napoti na ozemlje druge države članice, da tam opravlja delo za to podjetje, še naprej velja zakonodaja prve države članice, če predvideno trajanje tega dela ne presega 12 mesecev in če oseba ni poslana, da nadomesti drugo osebo, ki ji je potekla napotitev.

[...]

2. Za osebo, ki je običajno zaposlena na ozemlju dveh ali več držav članic, se veljavna zakonodaja določi na naslednji način:

(a) za oseb[o], ki je zaposlena kot član potujočega ali letalskega osebja v podjetju, ki za najem ali plačilo ali na lasten račun opravlja storitve mednarodnega prevoza potnikov ali blaga po železnici, cesti, zraku ali celinskih plovni poteh in ki ima svoj statutarni sedež ali poslovno enoto na ozemlju države članice, velja zakonodaja te države [...].

(b) Za osebo, ki ni omenjena v (a), velja:

(i) zakonodaja države članice, v kateri stalno prebiva, če opravlja svojo dejavnost deloma na tem ozemlju ali če pripada več podjetjem ali več delodajalcem, ki imajo svoje registrirane sedeže ali poslovne enote na ozemlju različnih držav članic;

(ii) zakonodaja države članice, na ozemlju katere je statutarni sedež ali poslovna enota podjetja ali posameznika, pri katerem je zaposlena, če stalno ne prebiva na ozemlju nobene od držav članic, v kateri opravlja delo.“

9 Seštevanje, omenjeno v sedmi uvodni izjavi Uredbe št. 1408/71, je določeno zlasti v njenih členih 10a(2), 18, 38, 45, 64 in 72.

10 Na podlagi člena 12a, točki 2 in 4, Uredbe Sveta (EGS) št. 574/72 z dne 21. marca 1972 o določitvi postopka za izvajanje Uredbe št. 1408/71 v različici, ki je bila spremenjena in posodobljena z Uredbo Sveta (ES) št. 118/97 z dne 2. decembra 1996 (UL, posebna izdaja v slovenščini, poglavje 5, zvezek 3, str. 3), kakor je bila spremenjena z Uredbo Komisije (ES) št. 311/2007 z dne 19. marca 2007 (UL L 82, str. 6), morajo organi pristojne države v skladu z Uredbo št. 1408/71 osebi, običajno zaposleni na ozemlju dveh ali več držav članic v smislu člena 14(2)(b) te uredbe priskrbeti potrdilo o tem, da za to osebo velja zakonodaja navedene pristojne države.

11 To potrdilo, katerega vzorec je določen v Sklepu št. 202 Upravne komisije Evropskih skupnosti za socialno varnost delavcev migrantov z dne 17. marca 2005 o vzorčnih obrazcih, potrebnih za uporabo uredb Sveta (EGS) št. 1408/71 in (EGS) št. 574/72 (E 001, E 101, E 102, E 103, E 104, E 106, E 107, E 108, E 109, E 112, E 115, E 116, E 117, E 118, E 120, E 121, E 123, E 124, E 125, E 126 in E 127) (UL 2006, L 77, str. 1), je na splošno znano pod imenom „obrazec E 101“ ali „potrdilo E 101“.

Spor o glavni stvari in vprašanji za predhodno odločanje

- 12 Iz predložitvene odločbe je razvidno, da družba Format, ki ima registrirani sedež v Varšavi (Poljska), na trgih nekaterih držav članic opravlja podizvajalske storitve na področju gradbeništva. Leta 2008 je v petih oziroma šestih državah članicah izvajala približno od 15 do 18 gradbenih projektov hkrati. Družba Format je delovala tako, da je zaposlovala delavce iz Poljske in jih glede na potrebe podjetja in vrsto del, ki jih je bilo treba opraviti, napotila na gradbišča v različnih državah članicah.
- 13 Delavec, ki ga je družba Format nameravala premestiti na drugo gradbišče, je dobil delovni nalog. Če je gradbena pogodba za tega delavca prenehala in zanj ni bilo dela, se je vrnil na Poljsko in izkoristil neplačani dopust ali pa je bila njegova pogodba o zaposlitvi odpovedana. Načeloma je moral delavec opravljati svoje naloge v državah Evropske unije.
- 14 Na podlagi ugotovitev predložitvenega sodišča je v obdobju iz postopka v glavni stvari kraj „stalnega prebivališča“ W. Kita v smislu člena 1(h) Uredbe št. 1408/71 ostal na Poljskem.
- 15 W. Kita je bil na podlagi pogodb o zaposlitvi, sklenjenih za določen čas, pri družbi Format zaposlen trikrat za polni delovni čas.
- 16 Prva pogodba je bila sklenjena za obdobje od 17. julija 2006 do 31. januarja 2007 in podaljšana z aneksom do 22. decembra 2007. Vendar je bila 30. novembra 2006 odpovedana. Kot kraj opravljanja dela je določala „obrate in gradbišča na Poljskem in na ozemlju Evropske unije (Irska, Francija, Velika Britanija, Nemčija, Finska) v skladu z navodili delodajalca“. W. Kita je na podlagi te pogodbe delal le v Franciji. Na podlagi člena 14(2)(b) Uredbe št. 1408/71 je ZUS W. Kiti izdal obrazec E 101 o zakonodaji, ki naj se uporabi za obdobje od 17. julija 2006 do 22. decembra 2007. Po odpovedi pogodbe o zaposlitvi 30. novembra 2006 je bil ta obrazec spremenjen, tako da je veljal od 17. julija 2006 do 30. novembra 2006.
- 17 Druga pogodba o zaposlitvi je bila sklenjena za obdobje od 4. januarja 2007 do 21. decembra 2008. Kot kraj opravljanja dela je bil določen isti kraj kot v prvi pogodbi. Na podlagi druge pogodbe je W. Kita opravljal delo v Franciji. Na podlagi istih določb kot za prvo pogodbo mu je ZUS izdal obrazec E 101 za obdobje od 4. januarja 2007 do 21. decembra 2008. Od 22. avgusta 2007 do 31. decembra 2007 W. Kita zaradi bolezni ni mogel delati in pogodba je bila 5. aprila 2008 odpovedana. ZUS je zato spremenil obrazec E 101, tako da je veljal od 4. januarja 2007 do 22. avgusta 2007.
- 18 Z odločbo z dne 23. julija 2008 (v nadaljevanju: sporna odločba), naslovljeno na družbo Format in W. Kito, je ZUS na podlagi poljske zakonodaje in člena 14(1)(a) in (2)(b) Uredbe št. 1408/71 zavrnil izdajo obrazca E 101 o zakonodaji, ki velja za W. Kito, pri čemer je potrdil, da je zanj v obdobjih od 1. januarja 2008 do 21. decembra 2008 in od 1. januarja 2009 do 31. decembra 2009 veljal poljski sistem socialne varnosti. V skladu s to odločbo W. Kita ni bil „oseba, ki je običajno zaposlena na ozemlju dveh ali več držav članic“ v smislu člena 14(2)(b) Uredbe št. 1408/71, ampak napoteni delavec glede na položaj delodajalca.
- 19 Družba Format in W. Kita sta 24. julija 2008, to je po izdaji sporne odločbe, sklenila tretjo pogodbo o zaposlitvi za obdobje od 30. julija 2008 do 31. decembra 2012, kot kraj opravljanja dela pa je bil naveden isti kraj kot v prejšnjih dveh pogodbah. Vendar pa je aneks k pogodbi z dne 24. julija 2008 določal, da bo kraj opravljanja dela jedrska elektrarna v Olkiluotu na Finskem. Po opravljanju dela na Finskem je bil W. Kiti odobren neplačani dopust od 1. novembra 2008 do 30. septembra 2009. Pogodba o zaposlitvi je bila odpovedana 16. marca 2009 na podlagi sporazuma med strankama.
- 20 Sąd Okręgowy – Sąd Ubezpieczeń Społecznych w Warszawie (okrožno sodišče – socialno sodišče v Varšavi) je s sodbo z dne 12. februarja 2009 zavrnilo tožbo družbe Format zoper sporno odločbo, z obrazložitvijo, da pogoji za ugotovitev, da je bil W. Kita napoten na podlagi člena 14(1)(a) Uredbe št. 1408/71, niso izpolnjeni, ker družba Format v državi, v kateri ima sedež, v glavnem ne opravlja

dejavnosti. To sodišče je tudi ugotovilo, da W. Kita običajno ni bil zaposlen na ozemlju dveh ali več držav članic, ampak je delo opravljal več mesecev oziroma več kot deset mesecev brez prekinitev na ozemlju ene države članice (najprej Francije, nato Finske), zaradi česar zanj velja splošno pravilo usklajevanja, v skladu s katerim se zakonodaja, ki jo je treba uporabiti, določi po načelu kraja opravljanja dela.

- 21 Družba Format in W. Kita sta pri predložitvenem sodišču vložila pritožbo zoper sodbo z dne 12. februarja 2009.
- 22 Družba Format je trdila, da za sistem, v skladu s katerim delajo njeni delavci, velja določba člena 14(2)(b)(ii) Uredbe št. 1408/71, ki ne določa, da je nujna sočasna zaposlitev na ozemlju dveh ali več držav članic, in ne določa nobenih referenčnih obdobj, ali pogostosti premestitev delavca, ali prestopanja meje.
- 23 W. Kita se je s trditvami družbe Format strinjal in je v svoji pritožbi zatrjeval, da je uporaba pravila iz člena 14(2)(b)(ii) Uredbe št. 1408/71 za njegov položaj ustrezna, saj je v obdobju svojega delovnega razmerja z družbo Format že bil „običajno zaposlen na ozemlju dveh ali več držav članic“, in sicer na podlagi pogodb, sklenjenih za ozemlje šestih držav članic, čeprav je delo do takrat opravljal le na ozemlju dveh držav članic (Francije in Finske). Poleg tega bi se v primeru njegove premestitve na gradbišče na Poljskem prav tako uporabljal člen 14(2)(b)(i) navedene uredbe.
- 24 Predložitveno sodišče meni, da pojem „oseba, ki je običajno zaposlena na ozemlju dveh ali več držav članic“ iz člena 14(2)(b) Uredbe št. 1408/71 ni nedvoumen.
- 25 V teh okoliščinah je Sąd Apelacyjny – Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Warszawie prekinilo postopek in Sodišču v predhodno odločanje predložilo ti vprašnji:

„1. Ali dejstvo, da ‚oseba, ki je običajno zaposlena na ozemlju dveh ali več držav članic‘, pri čemer je v točki (b) tega člena določeno, da gre za drugo osebo, ki ni omenjena v točki (a), spada na področje uporabe člena 14(2) Uredbe [št. 1408/71] – v primeru osebe, zaposlene pri enem (in istem) delodajalcu – pomeni,

(a) da se ta oseba šteje za tako, če glede na naravo zaposlitve opravlja delo v različnih državah članicah v istem času (hkrati), kar zajema tudi razmeroma kratka obdobja, in zato pogosto prestopa meje držav,

in

(b) da se ta oseba šteje za tako tudi takrat, ko je na podlagi enega (in istega) delovnega razmerja zavezana k stalnemu (običajnemu) opravljanju dela v več državah članicah, med drugim v državi, na ozemlju katere ima stalno prebivališče, ali v več drugih državah članicah, ki niso država stalnega prebivališča,

in sicer ne glede na dolžino zaporednih obdobj opravljanja dela v posamezni državi članici in premorov med njimi ali glede na časovno omejitve?

2. Ali je v primeru sprejetja razlage, ki je podana v točki (b), mogoča uporaba določb člena 14(2)(b)(ii) Uredbe št. 1408/71 v položaju, v katerem se, če obstaja dolžnost stalnega opravljanja dela v več državah članicah, ki obstaja na podlagi delovnega razmerja med delavcem in enim (in istim) delodajalcem, upošteva opravljanje dela v državi stalnega prebivališča delavca, čeprav se zdi, da je tak položaj – opravljanje dela prav v tej državi – ob sklenitvi delovnega razmerja izključen, in ali je mogoča uporaba člena 14(2)(b)(i) Uredbe št. 1408/71, če je odgovor nikalen?“

Vprašani za predhodno odločanje

Dopustnost

- 26 Belgijska vlada meni, da gre v sporu o glavni stvari za plačanega delavca, ki je na podlagi zaporednih pogodb opravljal storitve v eni sami državi članici, in sicer najprej v Franciji, nato pa še na Finskem. Sprejetje razlage iz vprašanj za predhodno odločanje bi pripeljalo do tega, da se ne bi več razlikovalo med napotnim delavcem v smislu Uredbe št. 1408/71 in delavcem, ki opravlja običajno dejavnost na ozemlju dveh ali več držav v smislu te uredbe. Če bi se naknadno štelo, da je delavec, ki ga je delodajalec večkrat napotil drugam, v resnici opravljal svoje „izmenične“ dejavnosti v več državah, bi to lahko povzročilo pravno negotovost tako za zadevne delavce in delodajalce kot tudi za pristojne institucije, ki morajo o tem odločati. Belgijska vlada predlaga, naj se predloženi vprašani razglasi za nedopustni.
- 27 Te trditve belgijske vlade se v resnici ne nanašajo na dopustnost predloga za predhodno odločanje, temveč na njegovo vsebino. Zato se predlog za predhodno odločanje ne more šteti za nedopusten.

Vsebinska presoja

- 28 Predložitveno sodišče z vprašanjema, ki ju je treba obravnavati skupaj, v bistvu sprašuje, ali je člen 14(2)(b) Uredbe št. 1408/71 treba razlagati tako, da je v okoliščinah, kot so te v postopku v glavni stvari, oseba, ki na podlagi zaporednih pogodb o zaposlitvi, v katerih je kot kraj dela določeno ozemlje več držav članic, v času trajanja vsake od pogodb dejansko dela le na območju ene od teh držav, lahko zajeta s pojmom „oseba, ki je običajno zaposlena na ozemlju dveh ali več držav članic“ v smislu te določbe in ali je v primeru pritrilnega odgovora položaj take osebe zajet v odstavku 2(b)(i) ali (ii) tega člena.
- 29 V zvezi s tem velja spomniti, da določbe iz naslova II Uredbe št. 1408/71, ki zajemajo tudi člen 14(2), v skladu z ustaljeno sodno prakso sestavljajo popoln in enoten sistem kolizijskih pravil, katerih cilj je ta, da za delavce, ki se gibljejo v Uniji, velja sistem socialne varnosti ene same države članice, da se tako preprečijo prekrivanje nacionalnih zakonodaj in zaplet, ki lahko iz tega izhajajo (glej v tem smislu zlasti sodbe z dne 23. septembra 1982 v zadevi Kuijpers, 276/81, Recueil, str. 3027, točka 10; z dne 10. februarja 2000 v zadevi FTS, C-202/97, Recueil, str. I-883, točka 20 in navedena sodna praksa, in z dne 9. novembra 2000 v zadevi Plum, C-404/98, Recueil, str. I-9379, točka 18).
- 30 S tem namenom je v členu 13(2)(a) Uredbe št. 1408/71 določeno načelo, v skladu s katerim za plačanega delavca na področju socialne varnosti velja zakonodaja države članice, v kateri dela (glej sodbo z dne 17. maja 1984 v zadevi Brusse, 101/83, Recueil, str. 2223, točka 15).
- 31 Vendar je to načelo v Uredbi št. 1408/71 oblikovano „v skladu s členi 14 do 17“. V nekaterih posebnih položajih bi se namreč z običajno uporabo splošnega pravila iz člena 13(2)(a) te uredbe lahko ne preprečili, temveč nasprotno, povzročili administrativni zapleti za delavca in tudi za delodajalca ter organe socialne varnosti, ki bi lahko ovirali prosto gibanje oseb, zajetih s to uredbo (glej v tem smislu zgoraj navedeno sodbo Brusse, točka 16). Posebna pravila za take primere so med drugim določena v členu 14 Uredbe št. 1408/71.
- 32 Iz spisa je razvidno, da predložitveno sodišče izhaja iz ugotovitve, da se člen 14(1)(a) Uredbe št. 1408/71 o začasni napotitvi delavcev ne uporablja v primeru W. Kite, z utemeljitvijo, da družba Format kot podjetje, ki ga zaposluje, običajno ne izvaja pomembnih dejavnosti na Poljskem, v državi članici, v kateri ima svoj sedež, kar se zahteva v skladu s to določbo (glej v tem smislu sodbo z dne 17. decembra 1970 v zadevi Manpower, 35/70, Recueil, str. 1251, točka 16, ter zgoraj navedeni sodbi FTS, točki 23 in 45, in Plum, točka 22). Ta ugotovitev pred Sodiščem ni bila izpodbijana.

- 33 Poleg tega, kot v bistvu navaja predložitveno sodišče in kot izhaja iz člena 14(2)(a) Uredbe št. 1408/71, oseba, ki je običajno in bolj ali manj sočasno zaposlena na območju več kot ene države članice, lahko spada pod pojem „oseba, ki je običajno zaposlena na ozemlju dveh ali več držav članic“ v smislu člena 14(2) (glej po analogiji sodbo z dne 16. februarja 1995 v zadevi Calle Grenzshop Andresen, C-425/93, Recueil, str. I-269, točka 15).
- 34 Torej ni sporno, da se takšen položaj v resnici ne ujema s tistim iz postopka v glavni stvari, in to kljub določilom pogodb, omenjenih v točkah 16, 17 in 19 te sodbe.
- 35 V teh okoliščinah se predložitveno sodišče sprašuje, ali pojem „oseba, ki je običajno zaposlena na ozemlju dveh ali več držav članic“ v smislu člena 14(2) Uredbe št. 1408/71 zajema poleg delavcev, ki sočasno opravljajo delo na območju več kot ene države članice, tudi tiste, ki morajo vsaj v skladu z določili svoje pogodbe o zaposlitvi opravljati delo v več državah članicah, ne da bi morali to delo opravljati v več državah članicah hkrati oziroma pretežno sočasno.
- 36 V tem smislu predložitveno sodišče navaja, da v zvezi z morebitnimi zaporednimi obdobji opravljanja dejavnosti na območju več kot ene države članice člen 14(2) Uredbe št. 1408/71 ne določa časovnih omejitev.
- 37 V zvezi s tem Evropska komisija dopušča možnost, da se v skladu s členom 14(1)(a) te uredbe kot najdaljše obdobje prizna 12 mesecev. Nasprotno pa ZUS in nemška vlada v bistvu poudarjata, da zaporedna obdobja dejavnosti izhajajo iz člena 14(2) te uredbe samo, če trajanje nobenega od njih ne presega enega meseca. Poljska vlada meni, da glede na neobstoj meril, ki bi omogočala razlikovanje med primerom, ki ga zajema člen 14(2)(b) Uredbe št. 1408/71, in primeri, v katerih je treba uporabiti člen 13(2)(a) te uredbe, široka razlaga pojma „oseba, ki je običajno zaposlena na ozemlju dveh ali več držav članic“ z vidika praktične uporabe te uredbe ni mogoča. Po mnenju družbe Format je glede na to, da je kraj zadevne zaposlitve težko določiti, vsekakor treba dati prednost merilu kraja stalnega prebivališča zaposlenega delavca, in to predvsem zato, da se s tem preprečijo administrativne težave, ki so posledica pogostih sprememb sistema za socialno varnost.
- 38 Vendar pa o tem predložitvenemu sodišču za koristen odgovor ni treba odločati.
- 39 Kot je poudarila Komisija, mora biti namreč oseba za to, da se zanjo uporablja člen 14(2) Uredbe št. 1408/71, vsekakor „običajno“ zaposlena na območju dveh ali več držav članic.
- 40 Iz tega sledi, da če je neka zaposlitev na območju ene same države članice za zadevno osebo običajna, ta ne more spadati na področje uporabe navedenega člena 14(2).
- 41 Da se nacionalnemu sodišču zagotovi koristen odgovor, je treba v postopku v glavni stvari upoštevati razliko na eni strani med zadevnimi pogodbami o zaposlitvi v obravnavani zadevi in kraji opravljanja dela, ki so v njih določeni – na podlagi katerih je družba Format zaprosila za izdajo obrazca E 101 – ter na drugi strani načinom, kako so se obveznosti dejansko izvajale v praksi v skladu s temi pogodbami.
- 42 V zvezi s tem je treba spomniti, da je institucija, ki je izdala obrazec E 101, zavezana, da opravi ustrezno presojo dejstev, ki so upoštevna za uporabo pravil za določitev zakonodaje, ki se uporablja na področju socialnega varstva, in da zagotavlja pravilnost podatkov, vpisanih v ta obrazec (glej v tem smislu zgoraj navedeno sodbo FTS, točka 51, in sodbo z dne 30. marca 2000 v zadevi Banks in drugi, C-178/97, Recueil, str. I-2005, točka 38).
- 43 Ker se obrazec E 101 po navadi izda pred začetkom ali na začetku obdobja, za katero velja, je presoja zgoraj navedenih dejstev najpogosteje opravljena takrat, in sicer na podlagi pričakovanega zaposlitvenega položaja zadevnega zaposlenega delavca. Zato je opis narave zaposlitve, kot izhaja iz pogodbenih dokumentov, v praksi za to presojo še posebej pomemben.

- 44 S tega vidika je treba upoštevati zlasti naravo zaposlitve, kot je določena v pogodbenih dokumentih, da se presodi, ali so predvidene dejavnosti ne le vsakič posebej porazdeljene na ozemlju več držav članic, če se seveda določila v teh dokumentih ujemajo z zadevnimi predvidenimi dejavnostmi v času prošnje za izdajo obrazca E 101 oziroma, po potrebi, z dejansko opravljenimi dejavnostmi pred vložitvijo te prošnje ali po njej.
- 45 Zadevna institucija lahko pri presoji dejstev za ugotavljanje veljavne zakonodaje na področju socialnega varstva za izdajo obrazca E 101, če je potrebno, poleg besedila pogodbenih dokumentov upošteva tudi elemente, kot so način, po katerem so se predhodno v praksi izvajale pogodbe o zaposlitvi med delodajalcem in zadevnim delavcem, okoliščine, v katerih so bile te pogodbe sklenjene, ter – bolj na splošno – značilnosti in oblike dejavnosti, ki jih opravlja zadevno podjetje, če se lahko s temi dejavniki pojasni dejanska narava zadevnega dela.
- 46 Če iz drugih upoštevnihih elementov, ki niso pogodbeni dokumenti, izhaja, da se zaposlitveni položaj delavca dejansko razlikuje od tistega, opisanega v pogodbenih dokumentih, pomeni v točki 42 te sodbe navedena obveznost pravilne uporabe Uredbe št. 1408/71 to, da mora pristojna institucija, ne glede na besedilo teh pogodbenih dokumentov, svoje ugotovitve opreti na dejanski položaj delavca in po potrebi zavrnilo izdajo obrazca E 101.
- 47 Poleg tega iz sodne prakse izhaja, da mora institucija, ki je že izdala obrazec E 101, ponovno razmisliti o utemeljenosti te izdaje in, če je potrebno, odvzeti obrazec, kadar pristojna institucija države članice, v kateri je delavec zaposlen, podvomi o pravilnosti dejstev, na katere se opira obrazec, in/ali ob izpolnitvi zahtev iz naslova II Uredbe št. 1408/71 (glej po analogiji v okviru člena 14(1) Uredbe št. 1408/71 zgoraj navedeni sodbi FTS, točka 56, in Banks in drugi, točka 43).
- 48 V pogodbah v postopku v glavni stvari, omenjenih v točkah 16 in 17 te sodbe, je bil kraj dela opredeljen kot „obrati in gradbišča na Poljskem in na ozemlju Evropske unije (Irska, Francija, Velika Britanija, Nemčija, Finska) v skladu z navodili delodajalca“. Vendar kot je razvidno iz neizpodbijanih informacij, ki so jih Sodišču predložili predložitveno sodišče, družba Format in ZUS, je v okviru teh pogodb W. Kita več mesecev oziroma več kot deset mesecev neprekinjeno opravljal dejavnost na območju ene same države članice, in sicer Francije. Poleg tega je W. Kita v okviru naslednje pogodbe o zaposlitvi, sklenjene ponovno za določen čas med družbo Format in W. Kito, delal le na območju Finske. Iz spisa je razvidno, da je bil v okviru vsake od teh treh pogodb po opravljenem delu W. Kiti odobren neplačani dopust in da je bila zadevna pogodba predčasno odpovedana na podlagi sporazuma med strankama.
- 49 Ob upoštevanju ugotovitev v točkah 39 in 40 te sodbe v teh okoliščinah ni mogoče utemeljeno šteti, da je lahko delavec v položaju, v kakršnem je W. Kita, zajet s pojmom „oseba, ki je običajno zaposlena na ozemlju dveh ali več držav članic“ v smislu člena 14(2) Uredbe št. 1408/71.
- 50 Nasprotno pa se v takih okoliščinah načelo, izraženo v členu 13(2)(a) Uredbe št. 1408/71, lahko po potrebi uporabi celo med prekinitvijo pogodb o zaposlitvi, kar izhaja iz točke (f) istega člena.
- 51 Predložitveno sodišče mora zato v okviru spora o glavni stvari ukrepati v skladu s točkama 49 in 50 te sodbe.
- 52 Glede na navedeno je treba na zastavljeni vprašanji odgovoriti tako, da je treba člen 14(2)(b) Uredbe št. 1408/71 razlagati tako, da v okoliščinah, kakršne so te v postopku v glavni stvari, oseba, ki v okviru zaporednih pogodb o zaposlitvi, ki kot kraj opravljanja dela določajo ozemlje več držav članic, v času trajanja vsake od teh pogodb dejansko dela na ozemlju le ene od teh držav, ni zajeta s pojmom „oseba, ki je običajno zaposlena na ozemlju dveh ali več držav članic“ v smislu te določbe.

Stroški

- 53 Ker je ta postopek za stranki v postopku v glavni stvari ena od stopenj v postopku pred predložitvenim sodiščem, to odloči o stroških. Stroški, priglašeni za predložitev stališč Sodišču, ki niso stroški omenjenih strank, se ne povrnejo.

Iz teh razlogov je Sodišče (drugi senat) razsodilo:

Člen 14(2)(b) Uredbe Sveta (EGS) št. 1408/71 z dne 14. junija 1971 o uporabi sistemov socialne varnosti za zaposlene osebe in njihove družinske člane, ki se gibljejo v Skupnosti, v različici, ki je bila spremenjena in posodobljena z Uredbo Sveta (ES) št. 118/97 z dne 2. decembra 1996, kakor je bila spremenjena z Uredbo (ES) št. 1992/2006 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 18. decembra 2006, je treba razlagati tako, da v okoliščinah, kakršne so te v postopku v glavni stvari, oseba, ki v okviru zaporednih pogodb o zaposlitvi, ki kot kraj opravljanja dela določajo ozemlje več držav članic, v času trajanja vsake od teh pogodb dejansko dela na ozemlju le ene od teh držav, ni zajeta s pojmom „oseba, ki je običajno zaposlena na ozemlju dveh ali več držav članic“ v smislu te določbe.

Podpisi